

den højtærede Minister pegede paa, som jeg kunde ønske at røre lidt ved. Til Trods for, at jeg indrømmer, at den højtærede Minister ellers taler klart og koncist, var der dog enkelte Udtryk, der vare — den ærede Minister har naturligvis ikke vidst det — tvetydige. Jeg mener det ikke i nogen ond Betydning, men kun, at det kan forstaas paa to Maader. Den højtærede Minister brugte gentagende Ordet, at man vil se bort fra Hæftelserne. Deraf kan Meningen være, at man vilde udregne Jordens Værdi, som om der ingen Hæftelser ere. Men Meningen kan ogsaa være den, at man vil regne Jordens Værdi med Hæftelserne. Jeg er ikke rigtig klar over, hvilken af de to Meninger den ærede Minister lagde ind i Udtrykket. I øvrigt maa jeg sige, at jeg tror ikke, at det vil have saa forfærdelig stor Betydning, om man tager Ordet i den ene eller den anden Mening. Den højtærede Minister nævnte saa noget, der skulde ses bort fra, at der skulde ses bort fra Tienden, men derimod ikke fra Skatterne. Jeg tror egentlig, man vil komme til ganske det samme Resultat i det store og hele, enten man ser bort fra baade Tiender og Skatter eller lader være med at se bort fra begge Dele. Jeg indrømmer, at for Købstadejendommens Vedkommende, hvor man har mere haandgribelig faste Former og i alt Fald kun kan beregne Ejendommens Værdi ud fra disse nøgne Kendsgerninger: en saadan Lejeværdi og saa og saa meget i Vedligeholdelse, kan der være Tale om, at Skatter og den Slags Ting kunne kapitaliseres som Ejendomsværdi. Men paa Landet tror jeg slet ikke, der kan være Tale om, at Skatter og Afgifter i den Forstand kunne kapitaliseres ned i Jordværdien. Det er Bagateller, der er Tale om, tror jeg, de forsvinde ved Siden af de andre store Problemer, der komme frem fra det Øjeblik, vi komme til at tale om Vurdering af Ejendommene.

Der har været talt saa meget om — jeg skal kortelig berøre det —, at den Del af Tienden, som Staten overtog ved Tiendeaflysningen, nemlig $\frac{7}{25}$, var en ren Statsgave til dem, som sad inde med tiendepligtig Jord, og paa lignende Maade skulde det forholde sig med Gammelskatter. Det skulde være kapitaliseret. Derimod er der aldrig nogen, der for Alvor har villet hævde, at de nye Hartkornsskatter fra 1840, der jo vare mere variable ved at benyttes til Kommuneskatter, skulde kapitaliseres. Men lad os nu holde os til Tienden, til den Del af Tienden, som Staten afløste,

og Gammelskatten. Jeg maa tilstaa, at jeg tror absolut ikke, at det vil kunne paavirke Ejendomspriserne paa en kende- lig Maade. Jeg har en Gang foranlediget, at der blev foretaget, om ikke en meget omfattende, saa i alt Fald dog nogen Undersøgelse af, hvorvidt der kunde konstateres en Forskel i Prisen paa tiendepligtig og tiendefri Jord. Det er sikkert aldrig lykkedes at faa det konstateret, og om der kunde skaffes Oplysninger om, hvorvidt Gammelskatten er kapitaliseret, er ogsaa et meget tvivlsomt Spørgsmaal. Maa jeg henvise til, at alt det, som blev eftergivet, om man saa vil, hævet fra Statens Side, altsaa her $\frac{7}{25}$ af Tienden og hele Gammelskatten, udgør for en Tønde Hartkorn saadant noget som 18—20 Kr. i Gennemsnit og 18—20 Kr. pr. Tønde Hartkorn, er vel Penge, men det er ikke saa meget, at det skulde kunde influere særlig paa Hartkornspriserne, og saa tror jeg, at man vil give mig Ret i, at det ikke kan kapitaliseres. 18—20 Kr. svare til en Indtægt, som man normalt regner af en halv Snes Høns paa Landet, men nu gad jeg vide, om man kommer til en anden Pris pr. Tønde Hartkorn, fordi man paa en Gaard havde 20 Høns i Besætning, i Stedet for som ellers 30. Det tror jeg ikke. Altsaa, jeg tror ikke meget paa disse Kapitaliseringsteorier, og derfor tillægger jeg det ikke synderlig Betydning, om vi ved denne Vurdering komme til at se bort fra dem paa den ene eller den anden Maade. Det er ganske anderledes store Principper, der komme til at danne Grundlaget.

Saa brugte den højtærede Finansminister et Udtryk om at gaa tilbage til Gorm den Gamles Tid. Ja, det maa vi jo egentlig i en vis Forstand; det er det, der for Finansministeren er Idealet, hvis vi ikke skulle endnu et Stykke længere tilbage. Vi skulle tilbage til den oprindelige og stadigt virkende Evne for at bruge Ricardos Udtryk, det er den, vi skulle have fat i ved Bedømmelsen af Jordværdien. Det er ganske vist vanskeligt at komme tilbage og faa fat paa den oprindelige og stadigt virkende Evne, men paa den anden Side, selv om vi kunde, vil jeg paa det allerindstændigste fraraade at gøre det. Mange gaa omkring i den Tanke, at det var egentlig der, vi skulle have fat . . . (Afbrydelse). Hvor langt vi skulle gaa tilbage? afbryder en. Ja, det er meget tvivlsomt, jeg staar i det hele taget uhyre skeptisk overfor Vurdering af Forbedringer af Ejendomme. Finansministeren talte